

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1843/2022
27.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Бојан Марковић, адвокат из ..., против тужене Установе социјалне заштите Геронтолошки центар Нови Сад, ради утврђења и поништаја решења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1182/21 од 23.11.2021. године, у седници већа одржаној 27.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1182/21 од 23.11.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1525/2020 од 09.02.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев. Ставом другим изреке, утврђено је постојање радног односа између тужиле и тужене од 01.06.2020. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да са тужиљом закључи уговор о раду на неодређено време од 01.06.2020. године на пословима ... или на другим одговарајућим пословима. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу у којем је тужилца захтевала да се поништи решење о отказу уговора о обављању привремених и повремених послова број .. и тужилца врати на рад. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужилци накнади трошкове парничног поступка од 78.750,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1182/21 од 23.11.2021. године, ставом првим изреке, преначена је првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев; за утврђење постојања радног односа између тужиле и тужене од 01.06.2020. године; за обавезивање тужене да са тужиљом закључи уговор о раду на неодређено време почев од 01.06.2020. године и да јој накнади трошкова поступка, док је у делу одлуке којом је усвојен захтев да тужени закључи уговор о раду са тужиљом на послове ... или на другим одговарајућим пословима, првостепена пресуда укинута и тужба одбачена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију. Трошкове ревизијског поступка није тражила.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. у вези члана 403. став 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14 ... 10/23) и оценио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена је са тужиљом 15.04.2020. године, након проглашења ванредног стања у Србији 15.03.2020. године, закључила уговор о обављању привремених и повремених послова - послова ... на основу Закључка Комисије за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава од 18.03.2020. године, којим је уговорено да тужиља почиње са радом 30.04.2020. године, а у складу са наведеним Закључком, уговор је закључен за период док траје ванредно стање, а најдуже три месеца. (Тужиља је у претходном периоду била ангажован код тужене на пословима ... по основу закључених уговора о раду на одређено време.) Након укидања ванредног стања, према Закључку од 07.05.2020. године о измени Закључка Комисије за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава од 18.03.2020. године, закљученим Анексом уговора о раду о обављању привремених и повремених послова од 07.05.2020. године продужено је трајање радног ангажовање тужиље на пословима ... код тужене до 31.08.2020. године.

У међувремену, Влада Републике Србије је 28.05.2020. године донела Закључак 05. у којем је у ставу 2. наведено је да је Влада сагласна да се изврши попуњавање радних места пријемом лица у радни однос на неодређено време која су за време трајања епидемије изазване вирусом SARS-COV-2 била ангажована по основу уговора о обављању привремених и повремених послова и уговора о раду на одређено време за обављање напред наведених послова у установама социјалне заштите и смештаја корисника, и то туженој за укупно 19 радних места, од чега 19 ... са средњом стручном спремом у радни однос на неодређено време.

У периоду ванредног стања код туженог је по основу уговора о обављању привремених и повремених послова и уговора о раду на одређено време било укупно 28 ангажованих лица на пословима ..., од којих је са 19 тужена закључила уговор о раду на неодређено време, без доношења посебне одлуке о њиховом избору. Приликом одабира 19 лица са којима ће закључити уговор о раду на неодређено време тужена је користећи се својим дискреционим правом одлучивала са којим од ангажованих лица који испуњавају услове из закључка ће закључити уговор о раду на неодређено време. Тужиља није одабрана међу радно ангажованим лицима за пријем у радни однос на неодређено време, па је решењем тужене од 29.05.2020. године тужиљи отказан уговор о обављању привремених и повремених послова и анекс, закључно са 31.05.2020. године, на основу Одлуке Владе и сагласно донетим подзаконским актима којима је

регулисано даље поступање тужене у односу на радноангажована лица на пословима ... која нису ушла у наведени одабир тужене.

Тужиља тужбом тражи утврђење да је у радном односу код тужене и да се тужена обавезе да са тужиљом закључи уговор о радном односу на неодређено време. Тужбени захтев заснива на ставу 2. Закључка 05. Владе Републике Србије од 28.05.2020. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је утврдио тужиљи постојање радног односа код тужене и обавезао тужену да са тужиљом закључи уговор о раду на неодређено време.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио захтев тужиље за утврђење постојања радног односа и закључење уговора о раду на неодређено време са туженом.

По оцени Врховног суда, неосновано се ревизијом тужиље указује да је другостепена одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Тужена је корисник јавних средстава. Закон о буџетском систему („Службени гласник РС“ број 108/13...72/19), који је важио у спорном периоду, у члану 27е став 34. прописује да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2020. године, а у ставу 35. да изузетно од става 34. овог члана, радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављање мишљења министарства.

Влада Републике Србије је сагласно члану 27е. став 35. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“ број 108/13...72/19), на предлог ресорног министарства тужене, 28.05.2020. године донела Закључак 05. Према ставу 2. наведеног закључка, за тужену је створена обавеза да одабере 19 од укупно 28 радно ангажованих лица за пријем у радни однос на неодређено време, с тим да је једини прописани критеријум приликом одабира био је да је реч о лицима која су за време трајања епидемије изазване вирусом SARS-COV-2 била радно ангажована код тужене за обављање послова ..., по основу уговора о обављању привремених и повремених послова или по основу уговора о раду на одређено време. Критеријум трајања таквог радног ангажовања за време трајања епидемије изазване вирусом SARS-COV-2 закључком није одређен, нити су закључком прописани додатни критеријуми за поступање тужене приликом одабира.

Имајући у виду наведено следи да, независно од тога што је тужиља испуњавала критеријуме прописане Закључком и што је њено радно ангажовање на пословима ... било дуже од радног ангажовања неких одабраних лица, за тужену на основу обавезујућег Закључка није створена обавеза на одабир тужиље за пријем у радни однос. Напротив, на основу обавезујућег Закључка, тужена је била искључиво и само у обавези да изврши одабир 19 од 28 радно ангажованих лица применом прописаног критеријума и на основу дискреционог овлашћења, што је и учинила. У таквој ситуацији, одабир 19 од 28 радно ангажованих лица која су испуњавала прописани критеријум, међу којима тужиља није изабрана, је искључива последица поступања

тужене сагласно обавезујућем Закључку, па се такво поступања тужене не може окарактерисати као поступање на штету права тужиле. То даље значи и да је учињеним одабиром лица од стране тужене, домен примене обавезујућег Закључка, као основа за пријем у радни однос на неодређено време, исцрпљен и да се не односи на тужилу. Због тога, као и у то време важећих императивних прописа, којима се ограничава односно забрањује ново запошљавање преко одређеног броја, а који се односе на тужену као корисника буџетских средстава, тужила неосновано захтева утврђење постојања радног односа и заснивања радног односа на неодређено време са туженом позивом на наведени подзаконски акт.

Осим тога, на страни тужиле у овом случају не би били испуњени услови за утврђење постојања радног односа ни применом општег режима радних односа, који се односи на Установе социјалне заштите, каква установа је и тужена (што би се односило на ситуацију да императивни прописи о максималном броју запослених и ангажованих лица нису постојали у спорном периоду). Наиме, Закључак Владе као подзаконски акт, на који се тужила позива, према општем режиму радних односа не представља основ за утврђење постојања радног односа код тужене. Према општем режиму радних односа, услове за утврђење постојања радног односа код тужене, прописује Закон о раду, (на који упућује Закон о социјалној заштити), као акт јаче правне снаге у односу на подзаконски акт, а постојање тих услова тужила није истицала ни доказивала у овој парници.

У складу са до сада наведеним, неосновано се указује ревизијом да је у овом случају приликом одабира 19 од 28 радно ангажованих лица за пријем у радни однос постојао основ за примену члана 153 – 162 Закона о раду, јер није реч о „технолошким, економским или организационим променама“, већ о изузетку од забране заснивања радног односа са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места прописане Законом о буџетском систему која се односи на тужену као установу социјалне заштите, која је део јавног сектора и буџетски корисник.

С обзиром на изнето, побијаном пресудом је правилно примењено материјално право када је првостепена пресуда преиначена и одлучено одбијањем тужбеног захтева, па су наводи ревизије неосновани

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић